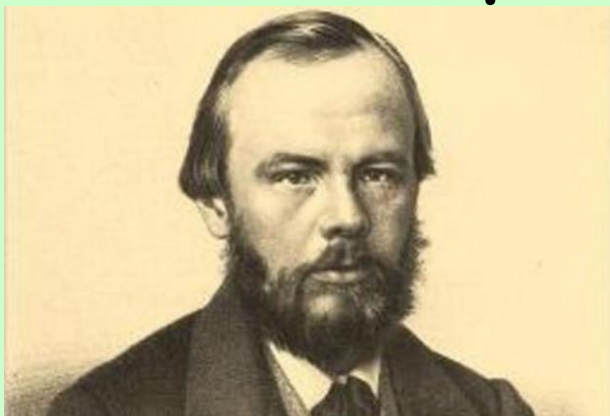

CLUB DE LECTURA

CURS
2016/17

FIODOR DOSTOIEVSKI Les nits blanques

Dilluns, 31 d'octubre
a 2/4 de 5 de la tarda
Coordina: Magda Bosch i Rocamora

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT

FIGUERES

Ajuntament
de Figueres
Alt Empordà

Biblioteques
Diputació de Girona

Fiodor Mikhàilovitx Dostoievski

(Moscou, 11 de novembre de 1821 - Sant Petersburg, 9 de febrer de 1881) fou un dels escriptors més grans de la literatura russa.

El seu pare, un home cruel i tirànic, l'obligà a estudiar la carrera d'enginyer militar (1838-1843) malgrat la vocació literària que Fiodor tenia des de l'adolescència. La seva literatura explora la psicologia humana en el complicat context polític, social i espiritual de la societat russa del segle XIX, i les seves idees han influenciat la literatura moderna i diverses escoles de teologia i psicologia. Walter Kaufmann va citar els *Apunts del subsòl* (*Zapiski iz pódpolia*) (1864), escrits en l'amarga veu de l'anònim «home subterrani», com «la millor obertura per a l'existencialisme que s'ha escrit mai». *Crim i càstig* és considerada una de les obres més conegudes de la literatura occidental.

Màxim representant, segons el tòpic, de la «novel·la d'idees», a les seves obres apareixen evidents trets de modernitat, sobretot en el tractament del detall i de la quotidianitat, en el to vívid i real dels diàlegs i en el sentit irònic que esbossa, a vegades, juntament amb la tragèdia moral dels seus personatges. Alguns erudits, com Bakhtín, han caracteritzat la seva obra com a polifònica, pel fet d'incloure una diversitat de punts de vista i veus, que recorden l'entramat de la polifonia musical.

Dostoievski, que havia patit molt (i deia que per ésser poeta – escriptor– cal patir molt), fou un gran coneixedor de l'ànima humana i dels impulsos contradictoris que sorgeixen de l'inconscient. També compregué, amb lucidesa genial, les contradiccions de la societat capitalista. Per ell no hi havia imaginació més rica que la mateixa vida, a la qual l'artista sempre ha d'ésser fidel. Ell sabé ésser-ho com pocs escriptors; cadascun dels seus personatges parla amb la seva pròpia veu. La seva obra, tot i ser escrita al segle XIX, reflecteix l'home i la societat d'avui.

La major part dels crítics coincideixen a afirmar que Dostoievski, Dante Alighieri, William Shakespeare, Miguel de Cervantes, Victor Hugo i uns pocs elegits més són els escriptors que han influït decisivament en la literatura del segle XX, especialment pel que fa a l'existencialisme i l'expressionisme.

Estil, temàtiques i personatges Dostoievski va crear una obra amb una immensa vitalitat i un poder gairebé hipnòtic caracteritzada; per exemple, per escenes febrils i dramàtiques on els personatges es mouen en atmosferes escandaloses i explosives, ocupats en apassionats diàlegs socràtics «a la russa», a la recerca de Déu, el mal i el sofriment dels innocents. Ha estat comparat amb Herman Melville com un escriptor de mites.

Els personatges es poden classificar en diverses categories: cristians humils i modestos (com el príncep Mixkin, Sónia Marmelàdova, Alioixa Karamàzov), nihilistes autodestructius (com Svidrigàilov, Smerdiàkov, Stàvroguin, Maslobóiev), cíncics llibertins (com Fiódor Karamàzov, el príncep Valkorski a *Humiliats i ofesos*), intel·lectuals rebels (com Raskólnikov, Ivan Karamàzov, Ippolit Teréntiev); a més, els seus personatges es regeixen per idees més que per imperatius biològics o socials.

A les novel·les de Dostoievski transcorre poc temps –moltes vegades només uns dies– i això permet a l'autor fugir d'un dels trets dominants de la prosa realista: el deteriorament físic que produeix el pas del temps. Els seus personatges encarnen valors espirituals que són per definició intemporals. L'escriptor austríac Stefan Zweig va afirmar:

« Apartats del món per amor al món, irrealment per pura passió de realitat, les figures de Dostoievski semblen, al principi, una mica simplistes. La seva marxa no és rectilínia, ni persegueix cap finalitat visible. Aquests homes tots adults, tots homes fets, caminen pel món a les palpentes com els cecs i tenen la torpor dels borratxos. Els veiem aturar-se, mirar al voltant, fer tota mena de preguntes, per aventurar de nou, sense esperar resposta, cap al desconegut. »

— *Tres mestres. Balzac, Dickens, Dostoievski* (1920)

Altres temes recurrents en la seva obra són: el suïcidi, l'orgull ferit, la destrucció dels valors familiars, el renaixement espiritual a través del patiment –que n'és un dels punts capitals–, el rebuig d'Occident i l'afirmació de l'ortodòxia russa i el tsarisme. Quan es defineix el treball de Dostoievski com a polifònic és perquè, a diferència d'altres novel·listes, no sembla aspirar a tenir una visió única i va més enllà, descrivint situacions des de diversos angles. Dostoievski engendra novel·les plenes de força dramàtica en les quals els personatges i

punts de vista contraposats es desenvolupen lliurement sempre en un *crescendo* violent.

L'obra de Dostoievski ha influït en molts altres escriptors rellevants, des de Hermann Hesse fins a Marcel Proust, William Faulkner, Albert Camus, Franz Kafka, Yukio Mishima, Charles Bukowski, Roberto Arlt, Ernesto Sábato i Gabriel García Márquez, per esmentar-ne alguns. Realment cap dels grans escriptors del segle XX ha estat aliè a la seva obra, amb algunes rares excepcions, com poden ser Vladímir Nabókov, Henry James o D.H. Lawrence. El novel·lista nord-americà Ernest Hemingway també va citar Dostoievski en una de les seves últimes entrevistes com una de les seves principals influències. Pel que fa al seu pes dins la cultura russa, el 1927, des del seu exili a París, Aleksei Rèmizov va escriure: «Dostoievski és Rússia. Rússia no existeix sense Dostoievski». (extret de la wikipedia)

traduccions al català

L'adolescent, traducció de Josep Maria Güell

Apunts del subsòl, traducció de Miquel Cabal.

Crim i càstig, traducció d'Andreu Nin.

Dimonis, traducció de Josep Maria Güell.

La dispensera, traducció de Josep Carner Ribalta.

Els germans Karamàzov, traducció de Joan Sales

El gran inquisidor. Traducció d'Anna Soler.

L'idiota, traducció de Josep Maria Güell

El jugador, traducció de Reyes García i Teresa Camañes.

Memòries de la casa morta, traducció de Jaume Creus

Les nits blanques, traducció de P. Montserrat-Falsaveu.

Nits blanques, traducció de Ricard Altés.

El petit heroi, traducció de Monika Zgustová.

El somni de l'oncle, traducció de Prudenci Bertrana.

Stepàntxikovo i els seus habitants, traducció d'Andreu Nin.